

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

СИТУАЦІЯ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ У КРИМУ ТА СТО П'ЯТДЕСЯТ ДНІВ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися з щомісячними моніторинговими оглядами КРИМСЬКОЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ГРУПИ

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися з тематичними оглядами та статтями КРИМСЬКОЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ГРУПИ

ЗМІСТ

ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА	2
ПОЛІТИЧНО МОТИВОВАНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ	2
«СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»	2
«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»	3
ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗВИНУВАЧЕННЯМ В УЧАСТІ У БАТАЛЬЙОНІ ІМ. Н. ЧЕЛЕБІДЖІХАНА	3
ПЕРЕСЛІДУВАННЯ СВІДКІВ ЄГОВИ	4
СВОБОДА СЛОВА ТА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМКИ	4
ЗАКОНОДАВЧІ ОБМЕЖЕННЯ	4
СПРАВА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТКИ ІРИНИ ДАНІЛОВИЧ	4
СПРАВА ЖУРНАЛІСТА ВЛАДИСЛАВА ЄСИПЕНКА	5
ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ Й АНТИВОЄННУ ПОЗИЦІЮ	5
СПРАВА БОГДАНА ЗІЗИ	6
СПРАВА АЗІЗА ФАЙЗУЛЛАЄВА	6
ВИКОРИСТАННЯ КРИМУ ЯК ВІЙСЬКОВОЇ БАЗИ РФ	7
ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРІ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ-ОКУПАНТА	7
ПІДГОТОВКА ДО МОБІЛІЗАЦІЇ	8
АТАКИ ПО ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ УКРАЇНИ З КРИМУ	8

ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ПОЛІТИЧНО МОТИВОВАНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Станом на 26 липня 2022 року **щонайменше 127 громадян України** перебувають у місцях позбавлення волі у рамках політично мотивованого та/або релігійного кримінального переслідування. Ще 8 осіб — під домашнім арештом. Повний список опубліковано на сайті КПП.¹

Після 24 лютого 2022 року триває **політично мотивоване переслідування кримськотатарських й українських активістів**. Інформація про затримання перших 100 днів повномасштабного вторгнення РФ в Україну опублікована в аналітичному матеріалі «**Огляд ситуації з правами людини у Криму та сто днів повномасштабного вторгнення РФ в Україну**» за посиланням: <https://crimeahrg.org/uk/oglyad-situaczii-z-pravami-lyudini-u-krimu-ta-sto-dniv-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-rf-v-ukrainu/>

«СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

Фігурантів цієї справи звинувачують у причетності до ісламських організацій або у пропаганді діяльності організацій, які в РФ визнані терористичними чи екстремістськими, але не є такими за законодавством України. Справи розглядаються з порушенням права на справедливий суд, основними доказами для суду є свідчення анонімних свідків (багато хто з них — співробітники ФСБ РФ), досудові показання свідків, котрі у подальшому в суді заявляють, що такі свідчення надали під тиском, і лінгвістичні експертизи розмов обвинувачених мусульман. Докази, надані стороною захисту, зазвичай судді не беруть до розгляду.

Упродовж березня 2022 року російські суди ухвалили такі вирокі за цими справами:

¹ https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2022/08/lisheniya-svobody-ls-analiz-obnovlennyj.pdf?fbclid=IwAR2n-PnHNErYoiKtPWO1S-W_fbjEHIUFcS55Tdxr_rlkah0xGNnyEwJ51V0

- кореспондент інтернет-видання «Грани.ру» Ремзі Бекіров і правозахисник Різа Ізетов — 19 років позбавлення волі;
- Раїм Айвазов — 17 років позбавлення волі, з яких перші 5 років у в'язниці (тюрма), з обмеженням у правах на 1 рік та 6 місяців;
- Шабан Умеров — 18 років позбавлення волі років, з яких перші 5 років в'язниці, з обмеженням у правах на 1 рік та 6 місяців;
- Акім Бекіров, Сейтвелі Сейтабдієв та Рустем Сейтхалілов — 14 років колонії суворого режиму, з них перші 5 років у в'язниці;
- Ескендер Сулейманов й Асан Яников — 15 років колонії суворого режиму, з них перші 5 років в'язниці;
- Тимур Ялкабов — 17 років у колонії суворого режиму, перші 4 роки у в'язниці, решту — в колонії суворого режиму з обмеженнями після відбуття покарання строком на 1 рік 6 місяців;
- Ленур Сейдаметов 13 років у колонії суворого режиму, перші 4 роки у в'язниці, решту — в колонії суворого режиму з обмеженнями у правах після відбуття покарання строком на 1 рік 6 місяців.²

19 квітня Південний окружний військовий суд РФ ухвалив вирок дитячому тренеру Емілю Зіядінову — 17 років колонії суворого режиму, з них перші 4 роки — у в'язниці (тюрмі).

8 липня Південний окружний військовий суд ухвалив Олегу Федорову й Ернесту Ібрагімову вироки — по 13 років у колонії суворого режиму³, а Ісмету Ібрагімову — 19 років позбавлення волі.⁴

19 липня Південний військовий окружний суд засудив 59-річного Азамата Еюпова до 17 років позбавлення волі у колонії суворого режиму.⁵

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

Еміля Емірова відпустили після того, як співробітники ФСБ РФ затримали його 4 березня у Бахчисараї після проведення обшуку в його будинку за звинуваченням у «зв'язках із українськими агентами».

Дмитро Штибліков, якому 27 квітня суд у Ростові-на-Дону оголосив новий вирок — 19 років і 6 місяців позбавлення свободи за ст. 275 КК РФ (*Державна зрада*), досі утримується в СІЗО Ростова-на-Дону. Попередній строк позбавлення волі спливав у листопаді 2021 року, але через нову фальсифіковану справу Дмитро Штибліков залишається за ґратами.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗВИНУВАЧЕННЯМ В УЧАСТІ У БАТАЛЬЙОНІ ІМ. Н.ЧЕЛЕБІДЖІХАНА

Офіційною причиною переслідування обвинувачених у Криму за ч. 2 ст. 208 КК РФ (*Участь у незаконному збройному формуванні, яке діє в цілях, що суперечать інтересам Російської Федерації*) є те, що вони не з'явилися добровільно у силову структуру РФ і не заявили про свою участь у «Кримськотатарському добровольчому батальйоні ім. Номана Челебіджіхана». Оголошеним слідством доказом діяльності батальйону проти інтересів РФ є інформація зі ЗМІ, що метою створення батальйону була деокупація Криму.

1 червня 2022 року Верховний суд Росії визнав «терористичним» і заборонив на території РФ «кримськотатарський добровольчий батальйон ім. Номана Челебіджіхана».

21 липня 2022 року ФСБ Росії додала «кримськотатарський добровольчий батальйон

² Детальніше про вироки у березні 2022 р. за посиланням: <https://crimeahrg.org/uk/oglyad-situaczii-z-pravami-lyudini-u-krimu-ta-sto-dniv-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-rf-v-ukrainu/>

³ <https://crimeahrg.org/uk/krimskih-musulman-olega-fedorova-j-ernesta-ibragimova-rosijskij-sud-zasudiv-do-13-rokiv-vyazniczi/>

⁴ <https://crimeahrg.org/ru/ismetu-ibragimovu-naznachili-19-let-kolonii-strogogo-rezhima/>

⁵ <https://crimeahrg.org/uk/azamata-eyupova-zasudili-do-17-rokiv-koloni%d1%97>

ім. Н. Челебіджіхана» до списку терористичних організацій.

Раніше КППГ публікувала інформацію про щонайменше 4 громадян України, затриманих за цією статтею. Це 62-річний кримський татарин Насрулла Сейдалієв, мешканець Новоолексіївки Херсонської області Рустем Гугурік, мешканець Херсона Арсен Ібраїмов, 31-річний мешканець Азовського Херсонської області Руслан Абдурахманов, якого вивезли до Криму. Переслідування за цією статтею тривають.

5 червня у Криму заарештували мешканця Херсонської області Мамеда Довгополова. ФСБ звинуватила його у тому, що він брав участь у акції «блокада Криму» у 2015 році та інших акціях у «прикордонних районах», а також в участі в озброєній охороні Ленура Іслямова. Проти Довгополова порушено кримінальну справу за ч. 2 ст. 208 (*участь у діяльності незаконного збройного формування*) КК РФ⁶.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ СВІДКІВ ЄГОВИ

У квітні «Армянський міський суд» і «Ялтинський міський суд» у Криму розпочали судові процеси за «організацію та фінансування екстремістської діяльності» проти прихильників Свідків Єгови — Тараса Кузьо, Дар'ї Кузьо, Петра Жильцова, Сергія Люліна, Тадевосо Манукяна, Олександра Дубовенка й Олександра Литвинюка. Подружжя Кузьо, Сергія Люліна, Петра Жильцова й Тадевосо Манукяна звинувачують у фінансуванні екстремістської організації за ст. 282.3 КК РФ. Олександра Дубовенка й Олександра Литвинюка звинувачують за ч. 1 ст. 282.2 КК РФ (*організація екстремістської діяльності*) у тому, що вони «використали програмне забезпечення для здійснення відеоконференцв'язку Zoom для залучення нових членів організації».

У липні «Ялтинський міський суд» розглянув клопотання про зміну запобіжного заходу

для «Свідків Єгови» Тараса Кузьо, Сергія Люліна й Петра Жильцова з домашнього арешту на «заборону певних дій»⁷.

СВОБОДА СЛОВА ТА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМКИ

ЗАКОНОДАВЧІ ОБМЕЖЕННЯ

У РФ і на окупованих нею територіях України триває згортання свободи слова й діють нові законодавчі обмеження, що передбачають кримінальну відповідальність за так звані «фейки» про дії російської армії в Україні. Нова стаття 207.3 КК РФ запровадила покарання за поширення «свідомо неправдивої інформації».

Так само триває переслідування за новою адміністративною статтею про «публічні дії, спрямовані на дискредитацію російської армії» (стаття 20.3.3. КпАП РФ). Максимальне покарання передбачає штраф до 100 000 рублів.

СПРАВА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТКИ ІРИНИ ДАНИЛОВИЧ

Ірина Данилович, працівниця охорони здоров'я та громадянська журналістка, зникла 29 квітня.⁸ Лише на тринадцяту добу після викрадення у Слідчому ізоляторі Сімферополя адвокату підтвердили, що активістка Ірина Данилович знаходиться там. Її тримали у підвалі будівлі ФСБ та застосовували до неї незаконні методи слідства. Після того, як Ірину Данилович змусили підписати порожні бланки, їй повідомили, що в її сумочці знайшли двісті грамів вибухівки й порушили кримінальну справу за ч. 1 ст. 222.1 КК РФ (*Незаконні*

⁶ <https://crimeahrg.org/uk/krimskij-sud-zareshtuvav-shhe-odnogo-meshkanczya-hersonshhini-za-zvinuvachennyam-v-uchasti-u-krimskotatarskomu-bataljoni/>

⁷ <https://crimeahrg.org/uk/sprava-yaltinskih-svidkiv-%d1%94govi-zmineno-zapobizhnij-zahid/>

⁸ <https://crimeahrg.org/uk/u-krimu-siloviki-zareshtuvali-gromadyansku-zhurnalistku-irinu-danilovich/>

придбання, передача, збут, зберігання, перевезення чи перенесення вибухових речовин), за рішенням «суду» її взяли під варту.

5 липня «Київський районний суд» Сімферополя залишив Ірину Данилович під вартою до 6 вересня.

СПРАВА ЖУРНАЛІСТА ВЛАДИСЛАВА ЄСИПЕНКА

У СІЗО Сімферополя досі залишається журналіст-фрілансер проекту «Крим.Реалії» Владислав Єсипенко, затриманий 10 березня у Криму під час виконання редакційного завдання. Журналіста катували співробітники ФСБ, щоб вибити зізнання про буцімто роботу на українську розвідку. 16 лютого 2022 р. «суддя» Дявер Берберов визнав В. Єсипенка винним у зберіганні та переробці вибухового пристрою, призначив покарання у вигляді 6 років позбавлення свободи з відбуванням покарання у колонії загального режиму й штраф у розмірі 110 тисяч рублів.

26 травня 2022 р. у «Верховному суді Криму» розглядали апеляцію у справі Владислава Єсипенка, справу повернули до «Сімферопольського районного суду» для усунення порушень.⁹ Нове засідання досі не призначили.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ Й АНТИВОЄННУ ПОЗИЦІЮ

11 березня Кримська правозахисна група задокументувала перший штраф за антивоєнне гасло за новою статтею про «публічні дії, спрямовані на дискредитацію російської армії» (стаття 20.3.3. КпАП РФ). Жительку Сімферополя з картонною табличкою синьо-жовтого кольору й написом «Ні війні» засудили до штрафу на суму 35 тисяч рублів¹⁰.

Кримська правозахисна група задокументувала факти застосування статті «за дискредитацію російської армії» у Криму з початку березня до 20 липня 2022 року. За цей період окупаційна влада передала щонайменше 73 адміністративних провадження на розгляд до «судів» Криму за ст. 20.3.3. КпАП РФ. За 62 з них винесено ухвалу про призначення покарання. Загальна сума штрафів склала близько 2 мільйонів рублів.

Найчастішою причиною переслідування стали публікації у соціальній мережі написи «Ні війні» чи одиночний пікет із таким текстом на плакаті. В одному з переслідувань приводом став напис «Я за мир». За «логікою» окупаційної влади, оскільки офіційно РФ не воює з Україною, а «проводить спеціальну операцію», то заклики до миру є дискредитацією ЗС РФ.

Також часто приводом для переслідування є розмови про російсько-українську війну зі знайомими, колегами чи родичами. Також переслідують за публікації чи коментарі у соціальних мережах.

Для порушення адміністративного провадження достатньо назвати війну війною чи опублікувати інформацію про причетність ЗС РФ до масових вбивств цивільних в Україні.

У кількох випадках людей переслідували за знищення чи зафарбовування символіки війни: знищення плакатів з літерою «Z» чи напад на машини з такою символікою. В одному випадку кримчанина притягли до відповідальності за те, що він закидав яйцями прохідну військової частини.

Як впливає з текстів «судових» рішень, порушення провадження найчастіше починається з доносу. Приміром, в одному з випадків учні донесли на вчительку, яка під час уроку намагалася розповісти, що в Україні немає нацистів, а українці не зустрічають російську армію як визволительку. В іншому — вихователь дитячого садочка написали донос на свою колегу за негативні висловлювання про президента РФ і війну в Україні. У третьому — дружина повідомила поліцію про суперечки з чоловіком на політичну тему.

⁹ <https://crimeahrg.org/uk/spravu-zhurnalista-vladislava-esipenka-povernuli-do-sudu-pershoi-instanczii/>

¹⁰ <https://crimeahrg.org/uk/u-krimu-vinesli-pershij-shtraf-za-gaslo-ni-vijni/>

Окрім того, приводом для переслідування за ст. 20.3.3 КпАП РФ є виконання гімну України чи промовляння гасла «Слава Україні». «Судді» пояснюють це тим, що хоч війни офіційно й немає, але «вимовляння привітання ЗС України як противника РФ щодо «спецоперації» є дискредитацією ЗС РФ».

Кримчан, котрі публічно демонструють незгоду з війною Росії проти України, переслідують і в інший спосіб.

Раніше КПП повідомляла про арешт і засудження 60-річної мешканки села Сонячна Долина (Судак) Валерії Гольденберг, котра буцімто «сплюндрувала могилу» солдата, який загинув під час воєнних дій проти України. 8 червня її засудили до 2 років колонії-поселення та зобов'язали виплатити компенсацію у розмірі 500 тисяч рублів.¹¹

30 червня «Нахімовський районний суд міста Севастополь» оштрафував 23-річну мешканку Севастополя за «образу російських військових» з крейсера «Москва» в мережі Інтернет¹².

13 липня у будівлі «Верховного суду» Криму затримали кримськотатарського активіста Ролана Османова, який прийшов на засідання у справі Нарімана Джелила, Асана й Азіза Ахтемових. Османова доправили до «Центру протидії екстремізму». Активіста звинуватили у публічних діях, що дискредитують збройні сили РФ (ст. 20.3.3 КпАП РФ). Окрім цього, активісту пред'явили ще одне правопорушення за ч. 1 ст. 19.3 КпАП РФ («Непокора законному розпорядженню співробітника поліції»). Ролана Османова заарештували на три доби.

СПРАВА БОГДАНА ЗІЗИ

17 травня був затриманий 28-річний місцевий мешканець Богдан Зіза, якого звинуватили у тому, що він у ніч проти 16 травня обілляв жовтою та блакитною фарбами вхід до будівлі «адміністрації» Євпаторії. «Суд» взяв його під варту, він перебуває у СІЗО Сімферополя, є підстави вважати, що слідчі

застосовують незаконні методи слідства (тиск, залякування, погрози, перешкоди в роботі адвоката тощо).

У червні «суддя» «Верховного суду» Криму Олена Спасьонова залишила чинним рішення «суду» першої інстанції про утримання під вартою активіста. Після затримання Богдана Зізу не звинувачували у тероризмі, а ставили у провину ч. 3 ст. 30 КК РФ (*замах на злочин*) та ч. 2 ст. 167 (*навмисне знищення чи пошкодження чужого майна*). Однак РосФінМоніторинг долучив його до «переліку терористів і екстремістів».

На початку липня активісту додали нові звинувачення. Тепер його звинувачують у порушенні ч. 2 ст. 167 КК РФ (*навмисне знищення чи пошкодження чужого майна шляхом підпалу*); ст. 214 (*вандалізм*), ст. 205 (*терористичний акт*). 12 липня «суддя» «Київського районного суду» Сімферополя Сіренко продовжив активістові термін тримання під вартою на три місяці.¹³

СПРАВА АЗІЗА ФАЙЗУЛЛАЄВА

7 червня 2022 року був заарештований житель села Пушкіно Советського району Азіз Файзулаєв. Його звинуватили у тому, що він у ніч на 5 червня нібито кинув коктейль із запальною сумішшю в будівлю сільради. У будинку Файзулаєва того ж дня здійснили обшук усіх приміщень та прибудинкових споруд.

За декілька днів після з'явилося постановочне відео із «щиросердечним зізнанням», де Азіз Файзулаєв розповідає, що кинув запальну суміш на знак протесту проти повномасштабного вторгнення РФ до України. Двоюрідна сестра затриманого стверджує, що він міг свідчити під тиском. Наразі Файзулаєв утримується у Сімферопольському СІЗО. КПП вбачає політичні мотиви переслідування та ризики застосування незаконних методів слідства у цій справі.¹⁴

¹¹ <https://crimeahrg.org/uk/litnya-krimchanka-otrimala-dva-roki-za-splyundruvannya-mogili/>

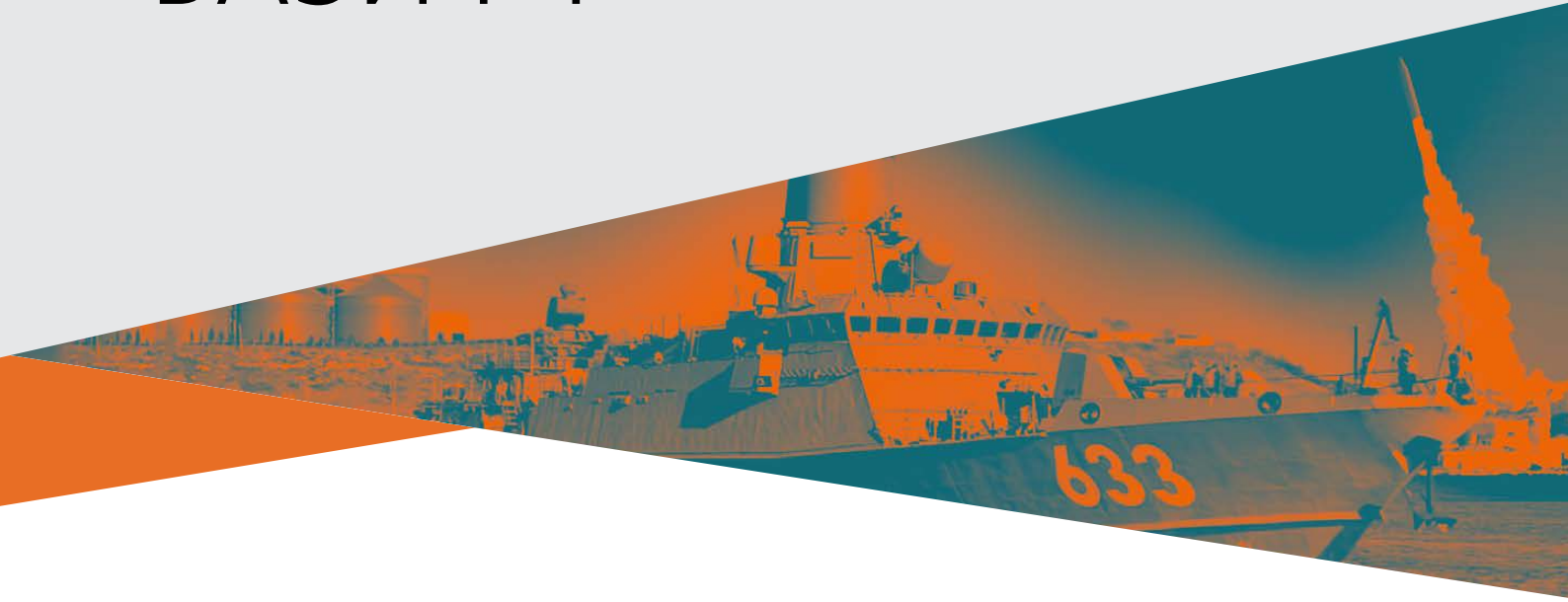
¹² <https://crimeahrg.org/uk/meshkanku-sevastopolya-oshtrafuvali-za-obrazu-v-merezhi-moryakiv-z-krejsera-moskva/>

¹³ <https://crimeahrg.org/uk/krimskomu-hudozhniku-bogdanu-zizi-prodovzhili-aresht/>

¹⁴ <https://crimeahrg.org/uk/krimskogo-tatarina-zatrimali-za-pidpal-administraczi%201%97-sela-cherez-nezgodu-z-vijnoyu/>

ВИКОРИСТАННЯ КРИМУ ЯК ВІЙСЬКОВОЇ БАЗИ РФ

ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРІ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ-ОКУПАНТА

РФ використовує кримчан у повномасштабній війні проти України. У порушення норм міжнародного гуманітарного права продовжується примусовий призов кримчан до лав збройних сил РФ. Лише восени РФ примусово мобілізувала 3000 кримчан. Частина з них відправили для участі у бойових діях проти України. 1 квітня розпочалася нова примусова призовна кампанія, після якої ще декілька тисяч кримчан буде відправлено на війну. Проте у Криму приховують показники

призову, «військовий комісар Криму» Юрій Лимар відмовився озвучити цьогорічні плани призовної кампанії.¹⁵

Так званий «голова» Криму Сергій Аксьонов заявив, що для «захисту національних інтересів Росії» на війну відправили принаймні «кримський батальйон» із 1200 добровольців, у складі якого були й представники «козацтва».¹⁶

У цій ситуації в Криму тривають переслідування за ухилення від служби у Збройних силах РФ. Станом на 20 липня Кримська правозахисна група зафіксувала **336 кримінальних** справ за ст. 328 КК РФ у Криму (*Ухилення від служби у Збройних силах РФ*), переданих до «судів» на окупованому півострові. 37 таких кримінальних справ було передано вже після 24 лютого 2022 року. За 315 справами ухвалено вирок, 21 перебуває на стадії розгляду.¹⁷

¹⁵ <https://feo.rk.gov.ru/ru/article/show/10084>

¹⁶ <https://crimeahrg.org/uk/na-vijnu-vidpravili-krimskij-bataljon-z-1200-osib-aksonov/>

¹⁷ <https://crimeahrg.org/uk/pislya-24-lyutogo-v-krimu-peredali-do-sudiv-37-sprav-za-uhilennya-vid-prizovu-do-armii-rf/>

Кримська правозахисна група з 24 лютого 2022 року збирає дані про загиблих і полонених військових РФ, приписаних до військових частин у Криму. Частина з них примусово призвали до лав ЗС РФ і після цього відправили для участі у бойових діях на іншу територію України. Також накопичується інформація про полонених солдатів з Криму. Станом на 24 липня 2022 року КПП задокументувала щонайменше 56 загиблих і 19 полонених кримчан.¹⁸

Російська влада намагається приховувати інформацію про реальну кількість загиблих і поранених з боку РФ, так само ця інформація не оприлюднюється і в Криму.

ПІДГОТОВКА ДО МОБІЛІЗАЦІЇ

Кримська правозахисна група встановила, що органи окупаційної влади РФ у Криму проводять заходи з мобілізаційної підготовки. Як-от, згідно указу так званого «голови Республіки Крим» № 151-У від 30 червня 2022 року «Про призовні комісії з мобілізації громадян в Республіці Крим та визнанні деяких указів Голови Республіки Крим такими, що втратили чинність»¹⁹, у Криму створюються призовні комісії з мобілізації громадян, котрі, за законодавством РФ, здійснюють одну з ключових функцій в процесі мобілізації. Також розпорядженням «Голови Республіки Крим» № 68-рг від 8 липня 2022 року «відповідно із завершенням підготовки організації мобілізаційних заходів у Республіці Крим у зв'язку з проведенням спеціальної військової операції на території України»²⁰ було вирішено забезпечити створення 30 тисяч похоронних місць та 100 тисяч місць у заходах охорони здоров'я в окупованому Криму. Ці місця будуть використані для військовослужбовців РФ, що беруть участь у військових діях проти України.

Таким чином, у разі оголошення президентом РФ загальної або часткової мобілізації,

на території Криму вже будуть створені механізми для проведення мобілізації громадян України до збройних та допоміжних сил РФ. Ці заходи не включають призовні кампанії, які двічі на рік проводяться у Криму.

В той же час примусове залучення населення окупованих територій до служби в армії окупуючої держави є порушенням норм міжнародного права, а саме — положень ст. 51 Конвенції про захист цивільного населення під час війни. До того ж, дії окремих осіб, відповідальних за реалізацію такого примусового залучення є воєнним злочином згідно ст. 8 Римського статуту Міжнародного кримінального суду.

АТАКИ ПО ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ УКРАЇНИ З КРИМУ

Після 24 лютого цього року Крим став базою, з якої РФ наносить удари по українським містам. За кілька тижнів до повномасштабного вторгнення на територію України (в лютому 2022 року) ЗС РФ масово почали переміщуватися з території Росії до окупованого Криму через Керченський міст.

Військова техніка з Криму, яка брала участь в подальшій окупації територій України, в перші тижні війни була маркована літерою Z. Надалі саме цей символ став офіційним «брендом» серед пропагандистів, котрі підтримують агресію РФ в Україні.

З території окупованого Криму й акваторії Чорного моря РФ завдає ракетні удари й авіаудари по багатьом цивільним об'єктам України, внаслідок чого загинули чи були поранені цивільні.

Приміром, 14 липня малим ракетним кораблем з району мису Фіолент було здійснено пуск трьох ракет типу «Калібр», які влучили по центру міста Вінниця.²¹ Усього внаслідок

¹⁸ <https://crimeahrg.org/uk/zagibli-vijskovi-iz-krimu/>

¹⁹ <https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2022/07/rasporiyazhenie-30-iyunya-2022.pdf?fbclid=IwAR3FPrcGyveSZcUHuz-y-DHLXUARGydJDK5USUYsfHo9H1zS70I7sVa276k>

²⁰ https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2022/07/293876246_424748242726357_8639409287132725335_n.jpg?fbclid=IwAR1Fj141Tn8FkCGz8nQso8Oa-kr4elzTy1RVIHaaHxnYSo_r8QReeNGrA6s

²¹ <https://www.facebook.com/watch/?v=451915109788655>

обстрілу пошкоджено та зруйновано 55 багатоквартирних та приватних житлових будинків, 40 автомобілів та 2 трамваї.²² На сьогодні відомо про **26 загиблих²³, серед яких 3 дітей.**

У ніч проти 19 липня атаковано Одеську область сімома ракетами типу «Калібр» з акваторії Чорного моря. Одну збили сили протиповітряної оборони України, решта шість влучили в селище Дачне.²⁴ Зруйновано 5 приватних будівель, постраждали школа, будинок культури, декілька інших приватних садиб, автомобілів. Отримали **поранення 6 цивільних осіб, серед яких 5-місячна дитина²⁵.**

---

²² https://t.me/dsns_telegram/8394

²³ <https://espreso.tv/rosiyskiy-raketniy-udar-po-vinnitsi-kilkist-zagiblikh-zrosla-do-26>

²⁴ <https://www.facebook.com/watch/?v=1049193099061590>

²⁵ <https://www.facebook.com/pgo.gov.ua/posts/415545453941627>